Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LX. Ч. 330. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 11-го ГРУДНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 330. JERSEY CITY and NEW YORK. THURSDAY, DECEMBER 11, 1952. VOL. LX.

АЙЗЕНГАВЕР ПОРОЗУМІВАЄТЬСЯ З М'АРТУРОМ ПРО ЗАКІНЧЕННЯ ВІЙНИ

Нововибраний президент Двайт Д. Айзенгавер, що їде кораблем „Гелена" до Гавайських островів у повороті з відвідин Кореї, вислав телеграму до ген. Доґлеса МекАртура з проханням прислати йому плян закінчення Корейської війни. Про це повідомив секретар Айзенгавера, Джеймс К. Гагерті, кореспондентів, що їдуть разом з групою Айзенгавера. Коли запиталися секретаря, чи МекАртур раніше вже порозумівався з Айзенгавером, той відповів, що від часу свого виїзду з Кореї Айзенгавер обмінявся каблеграмами з МекАртуром. Пізніше подано до публічного відома зміст обидвох телеграм. Ген. МекАртур, виголошуючи промову в п'ятницю минулого тижня на зібранні Красвого Товариства Виробників у Ню Йорку, заявив, що він має плян для покінчення війни і передасть його новому президентові, якщо він цього забажає. Який це плян, МекАртур не згадав. Мабуть на підставі вісток про таку заяву МекАртура, Айзенгавер вислав згадане прохання до МекАртура, а він відповів, що він усе готовий служити своїй країні. Між обидвома генералами панувало гостре напруження від часу Красвої Республіканської Конвенції в Шікаґо в липні поточного року, коли то МекАртур підтримував кандидатуру сенатора Тефта проти Айзенгавера. На ділі між обидвома генералами були непорозуміння вже від тоді, коли Айзенгавер був головним командувачем аліянтських боєвих сил в Европі, а МекАртур головним командувачем на Далекому Сході. Колись Айзенгавер служив під наказами МекАртура. Після вибору Айзенгавера на президента, це напруження продовжувалося, одначе з уваги на потребу зробити якнись вирішальний крок для перемоги в Кореї, обидва генерали пробують об'єднати свої сили для добра країни в інтересі світового миру. Серед конгресових кіл появилися вісті, що Айзенгавер покличе до себе на наради провідників Конгресу для викінчення плянів в корейській справі, одначе ці пляни не будуть обговорені раніше як після інавґурації нового президента, тобто після 20 січня.

Пентаґон за розгляд пляну М'Артура

Вашинґтон. — Високі урядовці з департаменту оборони думають, що ген. Доґлес МекАртур, як генерал армії з досмертною платнею, має обов'язок розгорнути перед війсьсковою владою свій плян закінчення війни в Кореї. Ця справа була обговорена на пресовій конференції в Пентаґоні, коли кореспонденти поставили відповідний запит до пресового урядовця. Урядовець, про якого мова, займає в Пентаґоні таке становище, що може знати, чи ген. МекАртур зголосив свій плян, чи ні. Запит стосувався промови Айзенгавера в Ню Йорку минулої п'ятниці, а не телеграм, якими обмінявся Айзенгавер з МекАртуром. — Секретар пресовий Білого Дому заявив, що він сумнівається, чи ген. МекАртур переслав свій плян президентові Трумановi, який ще не повернувся з Індепенденс, куди поїхав був на похорон своєї тещі.

Дари Рокефелера „не для підтримки комунізму"

Вашинґтон. — Дін Руск, президент Рокефелерівського Фонду, заявив, що за час від 1925 до 1950 року з фонду виплачено на Тихоокеанський Інститут коло двох мільйонів долярів, але гроші ці не були передбачені „підтримувати комунізм". Ця заява була зложена перед відповідними чинниками у зв'язку з розглядом діяльности Тихоокеанського Інституту, якого завданням є досліджувати справи зв'язані з обширом Тихого Океану і що до нього продісталися „підривні особи".

ЗАПЛАТИЛИ $70,000 ХАБАРА ЗА ВИВАНТАЖЕННЯ РОСІЙСЬКИХ ХУТЕР

Ню Йорк. — З поміж різнородних фактів, витягнених на денне світло стейтовою Карною Комісією під час чергових переслухань свідків над розпаношенням кримінальних елементів в нюйоркській пристані, ярко насвітлено заплату $70,000, як хабара для двох представників юнії прибережних робітників за те, що вона дозволила своїм членам вивантажити в 1950 р. транспорт російських футер, вартістю $3,300,000, перевожених російським ‚Амторґом'. Про це свідчив Ґреґорі Бутман, голова Британсько-Американської Хутряної Корпорації. Він твердив, що він це зробив в імені інших торговців хутрами, призбиравши від них датки на заплату хабара, щоб пустити хутра на ринок. Вивантаження доконано потайки вночі в причалі Бейвей у Порт Елізабет, у стейті Ню Джерзі. Тоді робітники вийшли були на „патріотичний страйк", не хотячи допускати російських товарів до Америки, одначе за посередництвом юнії вони зламали засаду. Другий важливий факт насвітлив Віллард Л. Свейн, виконний урядовець перевозового товариства, а саме, як серед щезання товарів з кораблів цілими тоннами, голова юнії прибережних робітників, Джозеф П. Райен, підтримував дальше як „наставника над доками" Джозефа Анастежію, який посередничив при найманні робітників для вивантажування, а його робітники постійно викрадали товари з кораблів. Теж виявилось, як робітники викрадали з перевозових підприємств листовий папір з фірмою і на ньому писали листи до директора в'язниць з запевненням праці на доках для тих робітників, що сиділи за крадіж у тюрмі. Коли за часів посадника О'Двайера місто пробувало перевести чистку на своїх доках, то за махінаціями підпільних сил щезали головні свідки і так ударемнено двічі започатковане слідство.

Незалежно від переслухання комісії ідуть спроби притягнути до відповідальности ославленого керівника підпольного злочину, Віта Дженовезе, якого підозрівають, що то він справжній посередник між підпольним злочином і деякими політиками, а якому досі чотири рази вдалося висмикнутися з тенет влади, коли під час судової розправи не можна було найти проти нього свідків. Раз навіть помер нагло один свідок, хоч його тримали в тюрмі, щоб міг свідчити в суді проти Дженовезе.

НАРАДИ НА ПАЦИФІКУ

Новообраний президент Двайт Д. Айзенгавер зі своїми найближчими співробітниками і членами свого майбутнього уряду відбуває важливі наради на чердаку воєнного корабля „Гелена" на водах Пацифіку біля острова Вейк. На фото (від ліва): майбутній секретар оборони Чарлз Е. Вилсон, ген. Айзенгавер і майбутній державний секретар Джан Фостер Доллес.

Вишинський відплив на родіну, незадоволений працею ОН

Ню Йорк. — У середу цього тижня, французьким кораблем „Ліберте", вирушив до Европи совєтський міністер закордонних справ, Андрей Вишинський. Його від'їзд був оповитий таємницею і став повною несподіванкою для Об'єднаних Націй. Нюйоркська преса („Ню Йорк Геральд Трибюн") припускає, що цей поспіх і таємничість були спричинені бажанням уникнути демонстрацій, що їх довелося Вишинському оглядати 13 жовтня, під час свого приїзду на сесію Об'єднаних Націй, коли будинок ОН пікетували 300 осіб, що несли транспаранти з протисовєтськими гаслами. Під час від'їзду Вишинського, пікетування не було, отож російський міністер був у доброму настрої і з усмішкою, „яка виявила більше його золоті зуби, ніж дійсні думки", — висловився по-російському, що праця ОН „як знаряддя миру, зовсім незадовільна", а по „англійському побажав щасливого Різдва і Нового Року й успіху всім, хто бореться за мир та американському народові. Неприхильна згадка про ОН, як припускають, була викликана постановою ОН з минулого тижня, що була схвалена при совєтському спротиві. Постанова ця затверджувала внесок Індії щодо миру в Кореї. Постанова недозволяє на примусове повернення полонених, якого домагався Вишинський. В оточенні біля двадцяти п'яти росіян, Вишинський прибув до порту, де його фотографували репортери і стерегли три тілохоронителі, що розмовляли російською мовою. Серед провожальників був Громико, посол СССР у Великій Британії і делегат в ОН та А. Солдатов, що перекладав відповіді Вишинського кореспондентам. На запит, чи Вишинський ще повернеться до Об'єднаних Націй у лютому (тоді Політична Комісія Генеральної Асамблеї має зробити підсумки щодо корейського питання) — Вишинський відповів: „Я не знаю — це залежить від багатьох речей". Разом з Вишинським відплило до Гавру його численне оточення з тринадцяти осіб, що зайняли кращі кабіни, які коштуватимуть за інформаціями урядовців французької корабельної лінії — 3,800 долярів.

Зловили портових робітників при крадіжі державного м'яса

Ню Йорк. — Не зважаючи на переслухання Стейтової Карної Комісії над зловживаннями серед портових юнійних робітників, три члени юнії намагалися продовжувати свій „бизнес" і вкрасти 500 фунтів м'яса, призначеного для повітряних сил Злучених Держав. М'ясо мало бути переслане з причалу ч. 32 над рікою Гудсоном при Канал Стріт у Ню Йорку. З уваги на нахабство, з яким зловлені на крадіжці робітники підготовляли пляни злочину, федеральний комісар Едвард МекДоналд зажадав запоруки по $10,000 за випущення їх на волю. Арештовані подали свої імена, а саме: Пітер Дж. Догерті, Ейб Розен і Франсіс П. Магаді. Помічник федерального прокурора, Річард Донован, подав до відома, що частина м'яса, що його намагалися вкрасти, була запакована в скринці як заморожене м'ясо, що мало бути кораблем переслане до американських повітряних сил в Бермюді. Кара за крадіж державної власности передбачена на десять років тюрми і $10,000 грошевої кари.

Квіл погрожує безплатною їздою автобусами

Филаделфія. — Голова юнії транспортових робітників, Майкел Квіл з Ню Йорку, заповів, що водії автобусів будуть перевозити подорожних даром під час Різдва, якщо посадник Ню Йорку, Вінсент Імпелітері, не подбає про заспокоєння вимог водіїв перед святами. Він вимагає для членів своєї юнії 40 годин праці без зменшення заробітної платні. Промову з повідомленням про безплатний переїзд, виголосив Квіл на відкритті конвенції юнії транспортових робітників. На його думку водії можуть це зробити, бо в контракті не сказано, що шофери мають збирати платню за переїзд автобусами.

Колюмбійців відзначено в Кореї за героїзм

Сеул, Корея. — Ген. Дж. Ван Фліт, головний командувач наземними аліянтськими збройними силами в Кореї відзначив вчора окремо за „героїзм і відвагу" колюмбійський батальйон, єдиний відділ південно-американських військ на корейському фронті. Цей відділ військ в цілості, як і поодинокі колюмбійські вояки належать до найбільш успішних в боях проти комуністів.

СХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ЗАГРОЖУЄ ГОЛОД

Берлін. — Східно-німецький уряд звільнив міністра харчування Карла Гамана за те, що в комуністичній частині Німеччини бракує харчів. Немає там городовини, масла та інших товщів, цукру, картопель та гороху. Прем'єр Отто Гротеволь заявив, що брак харчів спричинили такі чинники: зла погода, саботажі, брак імпорту харчів, зла адміністрація та ворожа постава Заходу. Звільнили не тільки міністра Гамана, але й його заступника Рудольфа Альберта, та інших вищих урядовців цього міністерства. Уряд проголосив — „наглу програму", щоб запобігти бракові харчів, та скликав представників 14 дистриктів, яким наказав забирати харчі від селян. Американські спостерігачі виясняють, що брак харчів виник не тільки через злу погоду, але також тому, що комуністи здійснили насильну колективізацію селян, які повтікали на захід, та в той спосіб змарнувалося багато харчів, бо сусідні колгоспи не завжди змогли зібрати збіжжя та картоплі з поля тих селян — утікачів. Подають до відома, що арештовано Германа Матерна, члена Політбюра за те, що він мав мати зв'язок із повішеним у Празі Рудольфом Слянским.

Аденауер стрічає конституційні перешкоди для ратифікації договору

Бонн, Німеччина. — Федеральний конституційний суд у Карлсруге виніс постанову, яка ставить канцлерові Аденауерові нові перешкоди для ратифікації мирового і оборонного договорів Німеччини із Заходом. Ці договори були ратифіковані в першому і другому читанні, а третє читання мало відбутися в січні. Та президент Німеччини Гойс вніс запит до Федерального конституційного суду, чи для ратифікації вистачає звичайна більшість парляменту, якою розпоряджає теперішній уряд канцлера Аденауера, чи треба більшости двох третіх голосів. Канцлер надіявся, що в цій справі вистачить опінія однієї із двох палат суду, але суд заявив, що до рішення треба повного суду, це значить усіх 23 суддів. Уряд думав, що цю справу зможе вирішити тільки сенатська частина суду, в якій уряд мав би більшість. Внаслідок цього рішення суду — виринають нові конституційні перешкоди для ратифікації цих договорів. Тепер уряд думає над тим, чи не просити президента Німеччини — д-ра Теодора Гойса, щоб вицофав свій внесок на те, щоб суд давав свою опінію в цій справі.

Совєтський „ревізор" має дві жінки і 19 наречених

Москва. — „Літературная Газета" повідомляє про нового „ревізора" Дон Жуана, який був інспектором-книговодом Міністерства вищої освіти та в цьому характері їздив на контролю по всіх більших містах. Він мав одну жінку в Москві, а другу в Ленінграді та коло 19 „наречених" до яких, замісць до готелю, заїздив під час своєї інспекції. Його здемаскувала одна наречена, в якої він залишив свої листи та докладну мапу із тими містами, в яких жили його наречені, та з тими місцевостями, в яких він мусів бути обережний, щоб не натрапити на вже обдурені наречені. Цей новий „ревізор" совєтського режиму називається Петро Петрович Кокушкін. Він заявив перед „Літ. Газ.", що його не можна судити ані за „двоженство ані за багатоженство", бо з одною жінкою він був розведений, хіба тільки за „багатонареченство". „Ню Йорк Таймс" подає уривки листів однієї нареченої зі Львова, яка наївно писала до цього совєтського Дон Жуана: „Петре, ти дожив уже до сивого волосся (він має 51 рік!), але ще не знаєш, що значить правдива любов". А Петро писав до неї: „Чекай на мене аж до ферій. Я надіюся на цю годину, і цей день і на вічність. Твій навіки. Цілую тебе тисячу разів! Петро".

Ген. Риджвей домагається 400,000,000 долярів на розбудову оборони в Европі

Париж. — Ген. Метью Риджвей, головний командант військ Організації Північно-Атлантійського Пакту (НАТО) в Европі, та його шеф штабу ген. Алфред Груинтер, закликали вчора аліянтські країни, щоб вони виасигнували дальших 400,000,000 долярів на розбудову військових споруд, призначених для оборони Европи. Ген. М. Риджвей висловив свої погляди і побажання на сесії військового директора НАТО, відомої під назвою Постійної Групи, до якої входить шеф штабу американської армії ген. Коллінс, маршал британської авіяції сер Джан Слессер та французький генерал вато-годин річно.

Померла Марія Федакова

З Західної Европи наспіла телеграма, що там померла в одному з шпиталів Марія з Січинських Федакова, років 76, вдова по бл. п. Степані Федакові, адвокатові у Львові, відомому й високо заслуженому громадянинові та опікунові політичних в'язнів. Покійна опинилася на скитальщині й жила останніми роками разом з донькою Софією, одруженою з головою Проводу ОУН, полк. Андрієм Мельником. До скитальчих злиднів і терпінь Покійної треба зарахувати цілковите розпорошення її найближчої родини по Европі, Америці, Бразилії та Австралії. В ЗДА живе її дочка, п-ні Олена Шепарович, визначна красва діячка в Союзі Українок, як теж внучка, п-ні Ольга Кузьмович, дружина д-ра М. Кузьмовича, сина проф. Володимира Кузьмовича, директора гімназії та посла, загинувшого на Сибірі. З дітей бл. п. Марії Федакової живе в Італії п-ні Ольга Коновалець, вдова по вбитому большевиками полк. Євгенові Коновальцеві, голові Проводу О. У. Н. Син Степан Федак, відомий з атентату на Й. Пілсудського, був розстріляний большевиками у Варшаві в 1947 році.

Наради про побудову водного шляху ріки Лаврентія

Вашинґтон. — Федеральна Комісія Електрівень схвалила розгляд прохання про видачу дозволу нюйорському керівництву електричної сили на побудову половину будучого річного шляху від Атлантійського океану до Великих озер, що вестиме через ріку св. Лаврентія і що його другу половину виконає Канада. Проєкт передбачає видатки висотою 260 мільйонів долярів. Такий самий вклад має зробити й канадійська „Водно-електрична комісія провінції Онтаріо". Фахівці обрахували, що електрівні вибудовані на водному шляху даватимуть понад дванадцять з половиною більйонів кілowата-годин річно.

АЛІЯНТИ ЗНИЩИЛИ ЧОТИРИ КОМУНІКАЦІЙНІ ВУЗЛИ НА КОРДОНІ КИТАЮ

Токіо. — Сильні з'єднання аліянтської авіяції з баз на авіоматках виконали вчора масову атаку на чотири важливі комунікаційні вузли між червоним Китаєм і Північною Кореєю та знищили їх. Це була атака на ворожі об'єкти, висунені найдальше на північ. Аліянтські літаки з авіоматок виконали разом 352 налети на залізничі станції в Гунюнґ, Мусан, Маджін і Гєсанджін. На цих станціях перевантажувано добра, тепер майже виключно воєнне постачання з Китаю для Північної Кореї. Гунюнґ, віддалений заледве на кілька сот ярдів від китайської території в північно-східному куті Кореї, становить висунений найдальше на північ пункт, що його атакували аліянти в теперішній війні. Атаку виконано впродовж дня і після неї із залізничих рейок, магазинів та всіх забудовань і приміщень залишилася одна велика руїна. Напад відбувся цілком несподівано для ворога, який не вспів віддати ані одного стрілу в своїй обороні. Після атаки адмірал Вільям Д. Джансон, командант з'єднання фльоти, до якої належать літаконосці, негайно висловив команді літаків, що брали участь в налеті признання за „добре виконану роботу". Рівночасно інші з'єдання аліянтської авіяції з японських баз виконали низку атак на ворожі воєнні об'єкти, зокрема на промисловий район міста Йонґпунґ, віддалений заледве на 5 миль від манджурського кордону. Аліянтська авіяція була активна майже над цілою територією Північної Кореї, засипаючи бомбами ворожі військові магазини, скупчення ворожих військ та інші воєнні об'єкти. На сухопутньому фронті не було замітнішої активности, тільки на центральному секторі комуністи в двох випадках пробували атакувати малими відділами, але були відбиті без більшого зусилля.

Продовжуються заворушення в Марокко

Касаблянка, Марокко. — Після великих заворушень в цьому місті попереднього дня, вчора прийшло до зудару між військом і демонстрантами теж в місцевості Бені Беллал, віддаленої на приблизно сто миль від Касаблянки. Під час зудару два мароканці були вбиті і вісьмох поранених. В заворушеннях в Касаблянці було вбитих 59 осіб і понад 200 поранених. Впродовж вчорашнього дня теж в Касаблянці продовжувались демонстрації, як зібрана перед в'язницею товпа домагалася звільнення заарештованих під час демонстрації попереднього дня 300 осіб. Заворушення в Бені Беллаг почалися власне в тому часі, як французький генеральний резидент Марокко поспішав з Рабату до Касаблянки, щоб „привернути порядок за всяку ціну". Демонстрації в Касаблянці почалися після проголошення Генеральною Конфедерацією Праці 24-годинного страйку для протесту проти невиясненого вбивства одного з провідників марокканських робітників. Заворушення мають націоналістичний характер, бо демонстранти домагаються незалежности Марокко від Франції. Вчора страйк закінчився, робітники знову повернулись до праці і поза виступами в Касаблянці та Бені Беллад в країні був відносний спокій, хоч положення все ще дуже напружене.

Англійський уряд проти більших змін теперішнього польського кордону

Польська преса повідомляє, що в Лондоні відбулася недавно англійсько-німецька конференція, на якій обговорювали цілий ряд політичних та господарських справ. Німецький представник запитався англійців, чи вони думають змінити теперішні польсько-німецькі кордони на лінії Одри і Ніси. Віцеміністер закордонних справ лорд Редінґ мав відповісти на цей запит так, що англійський уряд міг би згодитися тільки на таку зміну, щоб кордон ішов не Лужицькою Нісою, тільки Кладською Нісою, а щодо Одри, то вона мала б залишитися постійною кордонною річкою. З цього приводу „Франкфуртер Цайтунг" писав, що ця англійська заява була „ударом обуха по голові для німецьких учасників нарад, і вона була для них великою несподіванкою".

В ЄГИПТІ СКАСОВАНО СТАРУ КОНСТИТУЦІЮ

Каїро, Єгипет. — Ген. Могаммед Наґіб, прем'єр Єгипту, повідомив вчора вночі в радіо-зверненні до народу про скасування дотеперішньої конституції країни та про тимчасову передачу всіх повновластей теперішньому „переходовому урядові", аж до підготовки та ухвалення нованні. Наґіб запевнив, що тепер конституція була ухвалена ще в 1923 році за короля Фавда, батька абдикованого недавно короля Фарука, що тепер перебуває на вигнанні. Наґіб запевнив, що теперішній його „переходовий уряд" служитиме громадянам країни без дискримінації. Він твердив, що військова революція в літі цього року врятувала Єгипет від корупції і хаосу режиму нездарного короля. За часів старого режиму — твердив ген. Наґіб — парлямент був сліпим екзекутивним знаряддям в руках безвідповідального короля. Завданням армії було не тільки позбутися того короля, але й зробити один крок дальше та змінити конституцію, яка ґарантувала б права народові, а не пануючій династії. Тому треба було скасувати стару конституцію і взятись за підготовку нової. З поінформованих джерел заявляють, що ген. Наґіб вже в найближчих днях почне переговори з провідниками усіх партій та намагатиметься створити один національний фронт та об'єднати всю енергію нації. В останньому часі вже звільнено з „охоронного ув'язнення" майже всіх політичних провідників, заарештованих після військового перевороту. Підготовкою та ухваленням нової конституції ген. Наґіб плянує закінчити теперішню „переходову" військову владу та привернути нормальний конституційний стан в країні. Рівночасно повідомляють про досягнення відповідного порозуміння між Єгиптом і Британією в справі майбутньої долі Судану. Вчора ген. Наґіб і британський амбасадор сер Ралф Стівенсон відбули вже четверту з черги конференцію і мали договоритись в справі виборів і встановлення тимчасового уряду Судану в підготовці до проголошення повної незалежности тої країни за приблизно три роки.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РАДИ ЛІКВІДАЦІЇ РОЗДОРУ

Партійна конкуренція, розбиття та роздори не є ніякою особливістю української вдачі. Це — можна твердити — явище загальне, яке спостерігаємо всюди, в різних країнах і серед різних народів. Різниця хіба в підході до справи ліквідації тих явищ.

Для прикладу згадаємо за розкол в зорганізованому робітничому русі в Америці, спричинений тому 17 років деякими юніями з Американської Федерації Праці. З цього роздору постав Конґрес Індустріяльних Організацій. Не входимо тут в причини розколу, а тільки ствердимо, що не без вини був теж і провід АФП. Хоч сьогодні відносини до певної міри наладнались, проте робітництво свідоме, що немає сенсу на існування тих двох робітничих організацій.

Америці припала нині роля провідної держави в світі. Та сама роля припала в робітничому розумінні також і американському зорганізованому робітництву. Американський робітник добре знає, що його жде, коли б тоталітаризм запанував у цілому світі, а кремлівська диктатура досягла б американських берегів. Відомо ж, що Американська Федерація Праці має тепер свої бюра по цілому світі, які збирають відомості про те, як є з робітником в Совєтах, Китаю, Індії, чи інших країнах. Конґрес Індустріяльних Організацій вже отрясся з комуністичних впливів і вийшов з світової робітничої Федерації, контрольованої Москвою. Робітничий провід в Америці розуміє, що тепер треба подбати про посилення американського робітничого вкладу в боротьбу з кремлівським тоталітаризмом та московським імперіялізмом. Отже не тільки чисто юнійні справи стали завданням американського робітництва, не тільки змагання до виборення щораз кращих умовин праці, але включення у світову боротьбу з аґресивним комунізмом, найбільшим ворогом вільного робітника. Якраз на ту, так сказати б, міжнародну ролю американського робітництва, кладуть тепер найбільший натиск, як серед робітничих кіл, так і поза ними.

Ці речі добре відомі новим президентам Американської Федерації Праці й Конґресу Індустріяльних Організацій. Вони краще інших розуміють, що не зважаючи на давні промахи, ненависть і групові та особисті порахунки, а вони були і далі існують, треба здобутися на певні радикальні кроки, які були б для загалу прикладом, як треба підходити до вирішування внутрішніх важливих конфліктів. І тут треба дати велике признання новим президентам АФП і КІО. Джордж Міні, як його обрано президентом АФП, в перших своїх словах заявився за негайне продовжування переговорів в справі ліквідації робітничого роздору і притягнення КІО до АФП. Зараз потім він ще проголосив, що рішився уступити з свого становиська, якщо тільки це допоможе об'єднати обидві ці організації. Як тільки обрано Волтера Рутера президентом КІО, він склав подібну заяву і готовість уступити з головства в своїй організації, коли це зможе приспішити об'єднання. На тому не скінчилося. По виборах Міні скомунікувався з Рутером і вони рішили відбути зараз по новім році в цій справі наради.

Усе це відбулося без усяких високопарних заяв і промов, без шуму в пресі, а в наскрізь діловому характері. Це вказує, що робітничий рух в Америці опинився в руках таких провідників, які мають тонке відчуття відповідальности. Як знаємо, Рутерові довелося звести довгу і важку боротьбу на конвенції, заки його обрано президентом КІО. Проте він не вдоволився гарними словами про злуку і об'єднання, але готов пожертвувати своїм тяжко здобутим становищем ради великої справи.

Як багато лиха можна б оминути ще й нині в українськім іміґраційнім житті, коли б подібна поведінка могла дійти також і до нашої голови і нашого серця!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

Одиниця може помилятися, може помилятися політик, стратег, але не може помилятися на довшу мету ввесь нарід, або його більшість. Ці засади, що їх так влучно віддзеркалює клясичне твердження, що „голос народу — голос Бога", мають своє неодноразове історичне виправдання. Але передумовою цього є свобода слова і думки, є обставини, в яких нарід міг би цю свою думку і свої переконання свобідно висловити.

Державні народи мають таку можливість в своїй демократичній системі. Вони мають вільні вибори, вільну пресу, вільні форми та всілякі інші можливості і форми висловити свою думку. Поневолені народи змушені висловлювати свою думку і волю найрізноманітнішими формами боротьби, включно із збройною боротьбою. Все ж майже завжди і за всіх обставин якась частина кожного народу живе в обставинах, в яких вона може свобідно висловити свою думку. В українських обставинах сьогодні тою частиною українського народу є українська еміґрація, а тою майже єдиною формою і можливістю, яка дозволяє на вільний вислів вільної української думки є сьогодні українська преса поза залізною заслоною.

Виходячи з таких заложень, „Свобода" завжди намагалася організувати і об'єднувати в колі своїх співробітників якнайбільше людей. Впродовж одного тільки минулого року в „Свободі" були надруковані або передруковані статті, коментарі і заваги понад двох соток авторів усіх можливих тільки територіяльних походжень та політичних і релігійних переконань, за винятком, очевидно, комуністичних зрадників.

Бажаючи ще більше поширити і поглибити ці свої засади, бажаючи надати ще повнішого значення тому гаслові, що написане як мотто в заголовку „Свободи": „трибуна вільного українського слова на вільній американській землі", Редакція „Свободи" плянує відповідно поширити і оформити свою вже від давна практиковану рубрику „голосів читачів". Не тільки у „великій політиці", але й в нашому щоденному суспільному житті ми зустрічаємо тепер кожного дня безліч найрізноманітніших проблем, які було б багато легше розв'язувати, якщо б на ці теми висловлювали свої думки і переконання найширші кола наших читачів. Правда, ми маємо досвідчених політиків, публіцистів і журналістів, які висловлюють свої думки та допомагають нашим читачам краще зрозуміти і пізнати поодинокі проблеми. Ми маємо теж багато „людей з народу", які часто забирають голос в поодиноких важливіших справах. Проте, відповідним оформленням і введенням постійної рубрики „голосів читачів", ми бажали б віддати місце в газеті голосам справді „найширших мас" і в той спосіб ще більше закріпити народний характер „Свободи".

Тому закликаємо усіх наших читачів, щоб в листах до Редакції висловлювали свої думки відносно поодиноких наших проблем. Звичайно, скромний об'єм газети та навал всіляких інших актуальних газетних матеріялів не дають можливости віддати місце усім голосам. Проте, цю ділянку можна б багато поліпшити і поширити, якщо ті читачі, які бажали б висловити свої думки на сторінках газети, мали це на увазі та співпрацювали з редакцією головно в тому напрямку, що обмежували б ті свої голоси до кількох речень. Не треба повторювати думок, які вже були висловлені, не треба кожної справи зачинати від початку української або всесвітньої історії і не треба наводити самозрозумілих арґументів. Кожну думку можна висловити кількома реченнями і підтримати її відповідними найсуттєвішими арґументами. Звичайно, такий „голос читача" матиме вартість і зможе бути надрукований, коли він видержаний в пристойному тоні, нікого не обиджає і не накидується лайкою і коли в ньому подані безпристрасно тільки речеві арґументи. Само собою розуміється, що кожний такий голос повинен бути підписаний повним іменем і прізвищем автора.

Такі „голоси читачів" будуть справжнім „голосом народу" і вони в наших обставинах можуть мати великий вплив і вартість для дальшого розвитку політичної і громадської думки нашого загалу.

Іван Кедрин

Льояльність в громадській співпраці

Так воно сталося, що недавня академія в Ню Йорку в честь УПА, замість зосередити увагу громадянства на культі, що йому була академія присвячена, та на проблемі визвольної боротьби, викликала в нашій пресі критичні завваги. Прилюдно поклонитися тіням борців і їх наслідувачам в останній сучасній стадії української визвольної боротьби та при цій нагоді знову поширити відомості про Україну в американському світі — це добре. Зовсім інша справа, коли при цьому використовується фірми Комітету Об'єднаних Організацій м. Ню Йорку та Українського Конгресового Комітету, а що ще важливіше — загально-національної визвольної боротьби, для партійних цілей. Недобре теж сталося, що ця тенденція, проявлювана вже раніше на терені згаданого Комітету Об'єднаних Організацій Ню Йорку, довела до загрози виступу частини членів, які — на жаль — почали теж відразу проявляти таку метушливу „радісну творчість", що викликали сумніви серед власних однодумців: чи цей ще один розкол і ще одна „активізація" доведе до оздоровлення нюйоркських відносин чи нової хаотизації? Очевидно, що і сама академія і події на терені нюйоркського Комітету не мають великого значення і непотрібно вертатись до них та перемелювати їх. Коли ж ми згадуємо про це на цьому місці, то тільки для ілюстрації, тільки наведення одного прикладу з останніх тижнів при обмірковуванні одної з найбільших проблем, що існують в зорганізованому житті всіх культурних народів світу: методики діяння, способу громадської праці і співпраці.

В основі тісі методики мусить лежати взаємна льояльність і добросовісність. На почутті взаємної льояльности спираються такі громадські чесноти, як взаємна толеранція і взаємна пошана, взаємне довір'я та чесний підхід до людей і їх роботи. Можна суперечитись, боротися за якусь справу, можна вигравати її чи програвати, можна навіть відмовлятися від дальшої співпраці, але завжди це мусить діятись із збереженням принципів гри „фер". Задня думка у відношенні до громадських співпрацівників і партнерів, підступ, бажання „надути" свого партнера чи навіть протектора, бажання завжди й у всіх без винятку випадках мати на увазі тільки власну партію чи групу та нехіть промовчати свою партію в ім'я загально-національного інтересу, — це такі риски, що внеможливлюють всяку співпрацю, бо затроюють її атмосферу найстрашнішим бацилем, який розкладає громадське життя: недовір'ям.

Недавня виборча кампанія в ЗДА навіть згіршувала гостротою взаємних атак. Але ж ці атаки були теж одверті, явні, не було підступів, засідок, не було задніх думок. І скінчилася кампанія — найчільніші противники відразу заговорили про співпрацю. Демократія дає зразкові приклади льояльности в громадському житті: вчорашній переможець завтра стає переможеним, він приймає це як річ звичайну, вступається, облегшує новому переможцеві перейняти від нього керму, льояльно інформує його про все, що сам знає, і переходить до опозиції, але льояльної опозиції. Льояльність полягає тоді у тому, щоб піддержувати противника (уряд, партію) там, де справа безсумнівно добра і де його арґументи переконливі, а не триматися „засадничої" опозиції — до всього, що виходить від другого, а не мене, навіть, коли б я, будучи при кермі, сам робив так само!

Українське громадське життя є вічно затроюване заразками нельояльности, неетичности. Десь хтось штучкою, „фуксом", стане „делеґатом". Другий знову таксамо протистатутово проліз в управу. Третій братиме активну участь в нарадах, зголошуватиме внески, голосуватиме, а потім, ні-сіло-ні впало, робить „опозиційні" штучки. Четвертий домовляється про одне, а робить зовсім щось інше. П'ятий має страшну амбіцію дістатись до установи, але, діставшись туди, її справами не цікавиться, на засідання не приходить, своєю поведінкою неодну добру справу загирює. Шостий знову, використовуючи своє поважне громадське становище, виступає з такими твердженнями, які, — делікатно кажучи — розминаються з історичною правдою, рахуючи на те, що інші не захочуть простувати, щоб не розмазувати історій, які в цей страшний час хай собі з Богом спочивають. Знову інший, пишучи про історичну подію, фальшує історичний документ. І т. д. і т. д. Все це прояви громадської нельояльности.

Коли нельояльними є одиниці, то вони утруднюють співпрацю з ними і примушують своїх однодумців та противників достосовуватись до їх метод. Коли нельояльною методикою праці і співпраці просякають цілі групи, то важкою стає вся громадська атмосфера. Ми бачимо, до чого докотились відносини в усьому сучасному світі, коли настала комуністична партія і совєтська влада в СССР, які ввели нельояльність у відношенні до всіх і вся, до власних громадян, до власних співпартійців, до чужинецьких співпартнерів і союзників, коли вони ввели цю нельояльність, як систему, як один із наріжних каменів всієї своєї духовости і всіх своїх плянувань та дій. Фашизм і націонал-соціялізм, що зродились в реакції на комуну (плюс інші причини) перейняли від комуни ту саму страшну нельояльність у відношенні до своїх і чужих. „Ціль освячує засоби" це те джерело неетичности, яке колись було каноном всякої політики. Але ж від часів Макіявелі, що проповідував цю засаду, ділить нас округло 500 років, — і настали інші канони і думання і діяння.

Християнська етика — це єдина база, що на ній мусить спиратися все зорганізоване громадське життя. Християнської етики мусять триматися в своїй роботі однаково окремі громадські діячі, як і цілі гурти. І вірність християнській етиці та її розуміння доказується не деклямаціями про Церкву і Віру, а власне методою свого діяння. Підступ, злорадність, еґоцентризм, непримирність і нетолеранція, це все риски, що суперечать поняттю християнської етики та її вартості для громадськости. І навпаки: об'єктивізм, щирість у підході до других, зрозуміння для чужих поглядів чи бодай для права другого мати окремі й різні погляди, це приписи християнської етики, стосовані в громадському житті. Теж і всі ми мусимо їх триматися, якщо нам залежить на порядку в громадському житті.

М. В. Дольницький

Клопоти і досягнення Ізраїля

Між датами 1897 року, коли то Теодор Герцель оснував сіоністичний рух, і травнем 1948 року, коли проголошено незалежну державу Ізраїля — записала історія цікаві, трагічні і героїчні сторінки боротьби жидівського народу за власну хату, що увінчалася сповненням мрій „дітей Агасфера". Декларація Бальфура в листопаді 1917 року, еміґрація жидів до Палестини, боротьба з арабами, англійська окупація, терор Ірґун Цвай Леумі і Стерна, море крови і гори трупів в світовій завірюсі 1939-1945 років, коли мільйони жидів падали жертвою гітлерівський переслідувань і врешті акція Англії, що довела до проголошення Ізраїля — ось етапи жидівських змагань.

Дорогою ціною здобули жиди свою державу й її піддержку з боку західніх держав та войовниче заперечення з боку арабського світу. Завдяки Об'єднаним Націям жидівська держава змогла якотако устабілізуватися, в наслідку чого прийшло до перемир'я і вступу Ізраїля до ОН. Сьогодні Ізраїль, в тіні арабських погроз, в повному розгарі розбудови і розросту.

З хвилиною проголошення Ізраїля, клопоти жидів не закінчилися, вони тільки прийняли іншу форму. Проблеми, що їх приходиться жидам розв'язувати, не маліють але накопичуються з кожним днем. Терор і боротьба за самостійність мусіли уступити і дати місце конструктивній, державній роботі. Завдання не таке легке і просте, як здавалося в час боротьби за державу.

Ізраїль, що має 7,800 кв. миль, величиною на половину менший від Швайцарії. Його населення складається із 1,606,000 люда, з чого тільки 334,000 жидів-автохтонів і 165,000 арабів, решта — це іміґранти, що від 1917 року прибували до Палестини із усіх закутків земської кулі, найбільше із Европи, зокрема її східніх частин. Еміґрація, що дала Ізраїлеві за останніх кілька років нових 300,000 люда, була бідна і в більшості без підготови до життя в Ізраїлі. Проблема приміщення і праці для цих іміґрантів, досі нерозв'язана і вона являється одним із найважливіших клопотів молодої держави. Економічний стан Ізраїля критичний. Торгівля і промисл не мають наразі великих можливостей на розвиток, а експорт на 17 мільйонів фунтів штерлінгів супроти 11 мільйонів імпорту, не дає йому змоги зрівноважити бюджет. Дефіцит Ізраїль пробує збалянсувати позичками проголошеними в Америці і пожертвами з Америки та всіх країн світу. Уряд Ізраїля був примушений ввести державний контроль в господарстві і промислі, вимінювати гроші, щоб устабілізувати валюту, приймати драстичні постанови для устабілізування і оздоровлення народної господарки.

За час існування незалежного Ізраїля, зайшли великі зміни в політиці його уряду. Із невтрального становища та кокетування східнього бльоку, прийшло до виразного звороту до Заходу із виразним намаганням брати участь в намаганнях Заходу збудувати сильну проти-совєтську оборонну систему. Одначе мало надії щоб Ізраїля прийняли до Північно-Атлантійського договору. Такий стан існуватиме доти, доки не прийде до повного замирення із арабами.

Араби, зорганізовані в Арабському Союзі, боролися вогнем і мечем проти жидівських намагань здобути самостійність, на — як вони твердять — історично їхніх землях. Після ударів на полях боїв і неуспіхів на дипломатичному форумі, араби не зменшили своєї активности, обвинувачуючи Англію і Америку в піддержці жидів та тому, що прогнані з своїх господарств арабські втікачі примушені вже 5-ту зиму перебувати в шатрах на кордонах Ізраїля. Вони перестерігають Захід, що матиме проти себе 500 мільйонів мусулман через підтримку жидів.

Німецько-жидівський договір про відшкодування за гітлерівські кривди розпалив наново арабсько-жидівський антагонізм. Араби погрозили, що зірвуть будь-які взаємини із Німецькою Федеративною Республікою, якщо вона додержуватисяме умови та доставлятиме Ізраїлеві всяких дібр, які зміцнюватимуть мілітарно і економічно молоду державу.

Внутрішня політика уряду спирається на робітничій партії Мапаі, що у виборах в 1951 році здобула 46 місць в ізраїльському парляменті, Кнессеті. Партія Об'єднаних робітників, що виразно підтримує комуністів, здобула була 15 місць, комуністи 5. Права партія сіоністів із 20 парляментарними місцями і партії, що співпрацюють з урядом — здобули були 17 місць та 17 місць, що їх здобули менші партії. Міжпартійна боротьба впливає не дуже корисно на внутрішнє життя Ізраїля. Комуністи, щоправда, не користуються великою підтримкою, проте, з допомогою Партії Об'єднаних Робітників, намагаються творити хаос і впливати на політику Жидівської Федерації Праці. На недавному З'їзді Федерації Праці прийшло до гострої боротьби між про- і проти- совєтськими відламами. Просовєтська фракція програла і стала під загрозою виключення з Федерації.

Економічний, політичний і робітничий відтинки повні проблем і небезпечних закрутів. Розв'язка їх — не така проста і легка. До того уряд Ізраїля, на чолі якого стоїть Бен Гуріон, має не тільки клопоти із комуністами, робітника та економічними проблемами, але і з американськими жидами. Американські жиди, в більшості, підтримуючи фінансово Ізраїля, відмовляються еміґрувати до цієї держави. Із 2,000, що виїхали до Ізраїля, більшість верну-

(Закінчення на стор. 3)

П. Заярський

ПОЕТ-ГРОМАДЯНИН

Пам'яті видатного українського поета-борця і мученика за волю України Павла Грабовського. В день 50-ліття з дня його смерти

(3)

Критикуючи Куліша і Костомарова за їх прихильність до московського православія, Грабовський пише до Грінченка (17. III. 1900): „Справжній український націоналізм почався з того часу, як українська інтеліґенція доросла слідом за другими до думки, що вага не в панах з їх богами, а в народі, що просвіта не в рабському наслідуванні, а в науці та вільній думці."

Даремно роздувають теперішні критики та літературознавці прихильність Грабовського до марксизму. Сам Грабовський виразно заявив в одному з листів до Грінченка (31. VIII. 1900): „що тичеться марксизму, то я не прихильник марксівського догматизму". А співв'язень Грабовського О. Шетліх у своїх спогадах про Грабовського („Червоний Шлях", 1927, 5) пише так: „П. Грабовський, як поет та ідеаліст, не дуже заглиблювався в програмові та партійні тонкоці..., найбільше його цікавила улюблена УКРАЇНА".

Україна була змістом його підневільного життя! Україна була головною центральною темою його творчости! Україна була найбільшими його святощами! До неї він рвався всією своєю змученою душею, про неї він думав і день і ніч! Її болями болів, терпів за неї нелюдські муки і страждання, він її бачив у снах у всій її красі і в усій її лихій долі! Україна була для нього яскравим сонцем в вічній темряві сибірської полярної ночі! Людина надзвичайної енерґії і надзвичайної подиву гідної моральної сили і непереможного духу, скута кайданами московської неволі, як гордий Прометей, до кінця випила гірку чашу неволі, мук і страждання, але не зломилась перед коронованим московським деспотом. До останніх днів свого безталанного життя Грабовський зберіг незвичайну силу свого величного Духа!

Найбільше прагнув Грабовський волі і можливости в вільних умовах віддатися своїй праці на добро українському народові. Тому його найбільше вабила Галичина, де були вільніші умови для української національної роботи. В своїх листах Грабовський радить Грінченкові переїхати до Галичини: „чи не було б воно корисніше і для Вашої праці літературної: там література є живою, творчою силою громадського руху, через те змістовна і реалістична, а в нас поставлено її в такі неприродні умови, що вона здасться все ще чимсь штучним, вимушеним, далеким від інтересів дійсного життя." Критикуючи творчість Старицького, Грабовський відзначає велику перевагу перед ним галицьких письменників: „... тоді як галичани (Франко, Бордуляк, Стефаник і ін.) пишуть гірку правду про сьогочасне життя люду і в тім їх велика заслуга." За рік до своєї смерти Грабовський висловлює свою заповітну мрію — хоч перед смертю побувати в Галичині: „... тільки єдине бажання, єдина надія піддержує та зміцнює мене: се — хоч перед смертю — побачити Галичину, подивитись, що там і як робиться, побачитись з тими людьми, що працюють на рідній ниві, а тоді б не жалкував, здасться, хоч би й умерти". (6. I. 1901).

Але не довелося цьому єдиному бажанню здійснитися!.. Невблаганна доля, що змалечку була мачухою злою для великого правдо- і свободолюбця, судила йому померти на чужій землі.

Глибоким трагізмом перейнятий останній передсмертний лист П. Грабовського, написаний за п'ять днів до смерти (24. лист. 1902 р.).

„Я тяжко занедужав, нема надії прожити зиму. Вада серця ... Ось ще просьба. стрінете мого маленького сина денебудь, так поможіть йому прибитись до якогось щироукраїнського гурту. Бувайте здорові, та й сили писати немає більш. Незабаром сподіваюся смерти. УКРАЇНИ ТАК І НЕ ПОБАЧУ." З святим словом УКРАЇНА і помер 29 листопада 1902 р. в Тобольську великий страждалець і подвижник, що все своє життя, всі свої муки і страждання віддав Україні.

Він ще в дитинстві мріяв „прийняти муки за Христа", і він прийняв ці муки тяжкі за Україну, за велику ідею відродження і визволення українського народу з кайданів вікової неволі. Він вірив, що його хрест не даремний, що він „вітчизні щастя принесе", він вірив, що „тричі проклята тюрма пануватиме не завжди", що свобода ясним сонцем зійде над поневоленим краєм.

Світлий образ Павла Арсенійовича Грабовського, за вірним висловом Франка, „ясnітиме в ряді тих наших мучеників, що наче стяг бойовий ведуть і вестимуть цілі покоління до боротьби з усякою самоволею, з усяким гнітом — чи то індивідуальним, чи то національним." Одна з поезій американського поета Лонґфелло в перекладі П. Грабовського найяскравіше характеризує образ великого українського поета-страждальця, його думки і заповіти:

„Хай огонь загасне в зорях,
Людський дух не погаса,
Не розсиплеться мов порох
Його сила і краса.

Помремо, а наша справа
Кине свій немручий слід,
Не загине марно слава
Наших вчинків і побід.

Літературна спадщина Павла Грабовського ще й досі не вся зібрана і опублікована, а частина його творів безслідно загинула. Окремими виданнями вийшли збірки оригінальних та перекладних поезій Грабовського: „Пролісок" (Львів, 1894), „З чужого поля" (Львів, 1895), „З півночі" (Львів, 1896), „Доля" (Львів, 1897), „Кобза" (Чернігів, 1898), „Хома Баглай" (переспів з Роберта Бернса, Чернігів, 1898) та ін. Крім того лише в 1941 році побачила світ, та й то в скороченому вигляді, збірка перекладних поезій Грабовського „Хвиля". Відомо, що Грабовський приготував до друку збірку „Вітка", але ця збірка й досі не знайдена. Грабовський писав і прозою. До нас дійшли такі його твори: „Червоний жупан", „З далекої півночі", „На далекій півночі" та інші. Із статтей особливе значення мають дві статті про Шевченка, опубліковані в тобольській газеті „Сибирский листок" за 1900 і за 1901 рр. та „Дещо про творчість поетичну". Великий інтерес становлять листи Грабовського до Івана Франка, Бориса Грінченка та інших.

Літературна творчість Грабовського, як вірно зазначає С. Єфремов, „була єдиним родом громадської діяльности Грабовського". Слідом за Шевченком, який своїм поетичним словом возвеличив український народ і поставив своє слово поетичне на сторожі поневоленого народу, як Франко вважав, що „вогонь в одежі слова — блискуча іскра Прометея", як Леся Українка зробила свою надхненну поезію „вогнистою зброєю" проти катів України, — так само і Грабовський, продовжуючи цю славну традицію найславніших поетів України, ставив до своєї творчости громадські завдання. Рішуче відкидаючи гасло „мистецтво для мистецтва", вважаючи це гасло „пустопорожньою, пустодзвінною фразою", Грабовський цілком слушно зазначив, що ці вимоги так званого „чистого мистецтва", позбавленого ніби будь-якої тенденційности, насправді прикрили собою „найтенденційніші замахи думки", проповідували „найгрубішу тенденційність в літературі". Викриваючи суть цієї модної тоді фрази, Грабовський так характеризує справжній характер цього шкідливого для української літератури гасла: „Мистецтво для мистецтва" — це в устах проповідників, значило: заткни уші та затули очі на голосніші потреби життя, тікай від його прози, літай понад миром на крилах легесеньких, принадливих мрій, лоскочи потихеньку нерви, з поезії зроби панську примху, — отакий їх закон і вимоги. Не треба, кажуть, тенденційности в мистецтві, а ці вимоги — не тенденційність, гидка, шкідлива, еґоїстична? Дурниці минулися. Робить на пана перестали вже і в поезії, не тільки на полі. Поезія мусить бути одним із чинників поступу загальнолюдського, а в Рідному Краї, зокрема — загальнонародньою, засоби боротьби з світовою неправдою, сміливим голосом за всіх пригноблених та скривджених",

Ю. Шерех

МИНУЛЕ, ЩО ЛИШАЄТЬСЯ ЖИВИМ

(Про діяльність київських мовознавців 20-тих років).

У нас чимало говорять про культурні традиції двадцятих років, зокрема про культурні заповіти Києва того часу, але не завжди їх добре знають. Досить широко відома діяльність поетів, називаних неокласиками, менше — Євгена Плужника. Я не помилюся, коли скажу, що поетична діяльність Тодося Осьмачки тих років на еміграції майже не знана. З прозаїків більш-менш знають Косинку, але незрівняно гірше з — як на мене — далеко цікавішим Підмогильним. Але щодо літератури, то знають хоч імена і уявляють загальний характер творчости тих, хто ці імена носив, поки совєтський терор заступив ці імена номером каторжника. Гірше з більшістю галузей науки.

Можна без перебільшення сказати, що думки, праці, осяги, гіпотези українських мовознавців 20-х років здебільшого невідомі не лише культурному загалові, а навіть переважній частині науковців-мовознавців. Так виходить принаймні з деяких праць, оголошених по війні. Тим часом мовознавці того часу мали в своєму складі кілька справді визначних постатей. Їх можна піднести з гордістю, а розвиток нашої лінгвістики неможливий, поки не будуть засвоєні їхні дані, ідеї, припущення. Я не кажу — конче прийняті, дещо може бути прийняте, дещо — переборене, — але не можна цієї живої й сьогодні спадщини обминути мовчанкою.

Особисто мене зацікавили три постаті, і я поставив собі за обов'язок зібрати про них всі приступні відомості і поділитися цими відомостями з читачем. Бо зрештою не знати, чи збережуться про них якісь документи в Совєтах і які саме. А тут, на еміграції, можуть бути люди, що їх знали, що мають про них якінебудь матеріяли. Було б дуже погано, коли б ці відомості зникли разом з нашим поколінням. Хіба це не означало б об'єктивно допомагати большевикам у їхньому намаганні загладити, зрівняти з землею все минуле нашої культури, звести все до сьогоднішнього дня? Не кажу вже про те, що ігнорування цих постатей зовсім не корисне для дальшого розвитку нашої мовознавчої науки.

Три постаті, що над ними я працюю, — це Всеволод Ганцов, Олена Курило й Петро Бузук. Були й інші цікаві мовознавці тоді — назвати хоч би Євгена Тимченка, Олексу Синявського, Миколу Сулиму, — список можна продовжувати. Але вони або більше відомі, або меншою мірою лежать у сфері моїх теперішніх безпосередніх зацікавлень. Тому, насамперед, про тих трьох.

У цих нотатках мені хочеться тільки нагадати про те, чим вони особливо цікаві, подати, чого мені про них бракує — і просити читачів допомогти в поповненні браків.

Ганцову цього року було б 60 років. Але режим знищив його в віці 37 років. Ганцова включено в процес СВУ, засуджено на 8 років — і після того слід його зникає. Із скупих даних його офіційної автобіографії складається враження, що він був активним учасником культурного відродження українського в роки Визвольних Змагань. Але чи це справді було так? Потім він активний учасник праці молодої Української Академії Наук у Києві, — майже від самого початку її діяльности. Всі основні його праці, відомі нам, постають протягом короткого п'ятиріччя 1921-1926. Після того настає кілька років мовчання. Що до цього спричинилося? Обставини особистого життя? Чи передбачення сумної долі нашого короткого культурного буяння? Нарешті, що сталося з ученим після його ув'язнення? Що він становив собою як людина? Це все питання, що на них не можна відповісти з приступних мені матеріялів, і я був би вдячний, якби ті, кому це відомо, поділилися зі мною своїми відомостями.

Бо постать Ганцова заслуговує на увагу. За короткі роки своєї діяльности Ганцов довершив три визначних діла. Передусім, він був одним з чільних творців нашого Академічного словника. Перерваний виданням на кінці літери п, цей словник був готовий фактично до кінця. Керівником усієї праці над ним був не хто інший, як Ганцов. Його роля була фактично менша, а може навіть більша, ніж головних редакторів — А. Кримського й С. Єфремова. Їм бо належали контроль і фірмування, Ганцову — фактична організація матеріялу.

Друга заслуга Ганцова, що стала загальним здобутком української науки, що не змогла бути заперечена навіть у совєтській Україні, — це наукова клясифікація українських говірок. Ганцов довів, що українські говірки діляться на дві прастарі групи — північну й південно-західну, — і одну новішу групу, групу пізнішого творення — південно-східну, яка постала на основі південно-західної, але з великою і де в чому визначальною участю північних говірок. Погляд цей спершу викликав деякі заперечення, зокрема від Степана Смаль-Стоцького і Івана Зілинського, але потім був прийнятий усіма, в тому числі й самим Зілинським.

Натомість мало відома праця Ганцова над історією української мови, над тим, як українська мова зформувалася. Ганцов учився в петербурзькому університеті і був учнем Шахматова. Однак дуже скоро якраз праця над історією українських говірок привела Ганцова до переконання, що Шахматов не мав рації, коли говорив про колишній період східнослов'янської мовної єдности, що справді східні слов'яни це в давні передісторичні часи розпадалися на групи, що жили самостійним мовним життям. Ганцову не пощастило довести своїх поглядів на формування східнослов'янських мов і української зокрема до повної викінчености, ці думки його розкидані по окремих статтях і рецензіях, є в них окремі суперечності. Але коли стежити за ними в їх розвитку, то виразно складається враження, що Ганцов ішов до погляду, що українська мова постала з злиття двох діялектних комплексів, що первісно були самостійні один супроти одного, а тим більше самостійні супроти інших східньослов'янських діялектних одиниць.

(Закінчення буде).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

РІЧНИЦЯ БАЗАРУ

В неділю дня 23 листопада, в залі Укр. Нар. Дому при вул. Мартін,СУМА-Захід, при співучасти всіх місцевих організацій, що входять до Коорд. Комітету, влаштувала велике свято в честь 359 розстріляних червоною Москвою Героїв української революції, визвольних змагань та другого зимового походу, під містом Базар. Перед святом в обох православних церквах було відправлено після Служби Божої панахиди, а в гр. кат. церкві читану Службу Божу і панахиду за полеглих. Співав мішаний хор під керівництвом проф. Т. П'юрка. До всіх згаданих церков провід СУМА розіслав почесні стійки в однострох.

Перед відкриттям свята, хор ООЧСУ під дир. Я. Филипова відспівав амер. гимн. Після гимну слідувала інсценізація — п'єса на одну дію „Базар", яку виконав драмгурток СУМА-Захід під режисурою п. Касперта. Зміст цієї інсценізації подав зібраним на залі якнайясравіший образ останнього епізоду цеї епопеї, останні слова, поставу і мужність, єдність і геройськість лицарів, які знесилені, голодні і обдерті воліли прийняти смерть, ніж зрадити своїх друзів, чи піти на услуги московського ката. Найзворушливішою було поява на сцені пані Г. Футали, в ролі селянки та молодого 7 літнього хлопчика І. Терлецького в ролі сина селянки. Перед великою могилою вона пояснює синові — хто вони такі, ті Герої, та защо вони згинули, а синок, як виросте, обіцяє своїй матері помстити за смерть невинно розстріляних синів України. Решта дієвих осіб рівнож виконали свої ролі дуже добре.

Після цеї інсценізації — вступу до свята, голова осередку п. Е. Василина відкрив академію, і вітаючи зібрану публіку, як так чисельно прибула на це свято, просить всіх встати, щоб однохвилинною мовчанкою вшанувати полеглих. Тимчасом відкривається заслона і на сцені, перед могилою стоїть почесна стійка сумівців в однострох, а дівчинка з хлопчиком кладуть вінок на могилу. Після того хор ООЧСУ співає пісні; „Коли ви вмирали" — Гайворонського, „Тим, що впали" — Ф. Колесси і „В'язанку стрілецьких пісень" — Гайворонського. Опісля слідує промова відомого нашого історика проф. Вжеського, який подав зібраним докладний перегляд від стадії організації аж до трагічного закінчення — великої могили. По промові слідувала мельо-дует-декламація: „Пам'яті Базару" — Кость-Костенка, яку виконали пп. Г. Футала, М. Калинич, — фортепіяновий супровід проф. П'юрко. По кількох хвилинній перерві відкривається заслона знову і на сцені з'являєся тризуб, уложений зі сумівок в гарних народних строях. Синьо-жовті рефлектори надали цій інсценізації масстатичности і живучости нашого державного знаку. Останньою точкою програми була мельорецитація:„Жива і вічна Україно" — М. Калинича, яку деклямувало 4 сумівки в нар. строях та 6 сумівців в однострах; фортепіяновий супровід — В. П'юрко. Хор, фортепіян, гуртові і сольові виступи деклематорів, все це злилось в один могутній тон і надало глибокого змісту цій рецитації.

Національним гимном закінчено цю велику святочну імпрезу незабутньої неділі 23 листопада 1952 року.

Присутній

Лос Анджелес, Каліф.

З ІМ'ЯНИН НА УККА

П.М.Кізима, один із наших старих імігрантів, що завжди словом і чином йшов назустріч потребам нових переселенців, справляв свої ім'янини дня 27 листопада ц.р.

На одній з гірок, що так чисельно розкинені по Лос Анджелес і Галвуді, зібралися гості - старі і нові приятелі солєнізанта, і серед безжурної розваги вирішили не забути і про свій обов'язок супроти нашої найповажнішої центральної установи — Український Конгресовий Комітет Америки. На заклик п. Антона Маланюка, заступника голови української централі в Лос Анджелос, солєнізант і гості зложили 25 долярів і вислали ці гроші до УККА, як анонімну жертву — вшанувати свого господаря і патріота — пана Михайла Кізиму.

Присутній

Клівленд, Огайо

ПОМИНАННЯ ГЕРОЇВ БАЗАРУ

В неділю 23 листопада ц.р. по Службі Божій в св. Троїцькій УАПЦ в Клівленді о. Віталій Коваленко в глибоко продуманій і зворушливій проповіді закликав вірних до молитви за Героїв Базару. Місцевий відділ комбатантів вишикувався з прапором біля жалобного тетраподу. Мельодійний спів хору під кермою солістки Ів. Стрільця доповнював жалобну урочистість. Після відправи в церкві, Сестрицтво св. Покрови влаштувало поминання — парафіяльний обід. По обіді п. полк. Загородній поділився спогадами про організування походу під Базар. Далі з промовами виступали пп. О. Хорс, І. Грудинський, О. Монolієнко, С. Бреус, Ів. Стрілець П. Пусило Яблоцівський та Д. Назарець. Всі теплими словами згадували наших національних Героїв.

На прикінці о. В. Коваленко виголосив Героям Базару „Вічну Пам'ять", а всьому українському народові „Многая Літа".

Для залишенців в Европі зібрано 48 долярів. М. Мороз

ЗАСІДАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СЕКЦІЇ УВАН В ЗДА

На засіданні Економічної Секції УВАН у ЗДА 24-го жовтня ц. р. відбулось обговорення матеріялів, що їх подав п. К. Лисюк в справі розбудови народнього господарства майбутньої звільненої України на засадах кооперації труда і капіталу. Цікаві думки, що їх подав п. К. Лисюк були предметом жвавих дебатів присутніх, як з теоретичного, так і з практичного боку в цілому і з окремими питаннями проблем економіки України.

З ініціятиви і за рахунок засобів п. К. Лисюка ним засновано „Фонд К. Лисюка в УВАН у ЗДА для вивчення економічних проблем майбутньої вільної України", який покищо складатиметься з 1,000 дол. щорічних внесків п. К. Лисюка. Суми цього „Фонду" призначаються для фінансування і видання праць з питань проблем економіки майбутньої вільної України. Премію, авторський гонорар та видання провадиться за рахунок зазначеного фонду, за конкурсним принципом.

Присутні витали добрий і шляхетний почин п. К. Лисюка і висловили надію, що цей добрий почин не залишеться без наслідувачів, як для розробки економічних проблем так і проблем з інших ділянок наук, як історичної, літературознавчої, мовознавчої, природничої та інших. Це уможливило б як розробку нових питань так і видання тих численних праць, що є готові до друку в УВАН і очікують на фінансові можливості видання їх.

І. З.

УСПІХИ МОЛОДОГО УКРАЇНСЬКОГО ПІЯНІСТА В КАНАДІ

Відомий український піяніст Роман Стецура, який успішно дебютував в Ню Йорку в травні ц. р., концертує в Зах. Канаді і здобуває собі широку популярність серед музичних кругів та любителів музики.

Як вже відомо, після його концерту в Карнегі Ресітал Гол, канадійська концертова фірма Вестерн Мюзікал Ресіталс заключила з молодим віртуозом контракт на 12 концертів в містах Західної Канади. Виступи Романа Стецури зустрічалися з ентузіястичним аплавзом публіки та незвичайно прихильними рецензіями в пресі.

Менаджер Романа Стецури ще під час тривання турне, запропонував йому поширення контракту на кільканадцять інших міст (між іншими Вікторія та Венкувер в Брітіш Коломбія) та занагажував його на повторення його речіталів до цих самих міст на наступний сезон.

З початком 1953 року наш 23-річний піяніст-віртуоз виступить на програмі державного радія СВС.

М .Н.

ПОШТА У.Н.СОЮЗУ

І. Т., Ню Йорк. — Пишете, що резигнуєте з грамоти в У. Н. Союзі, бо маєте асекурацію у фірмі, в якій працюєте. Якщо це „груп іншюренс", то це дешеве забезпечення. Однак, навіть коли б Ви не були членом У. Н. Союзу, нашим обов'язком було б дати Вам таку перестерогу. Асекурація „груп іншюренс" кінчиться без ніяких зворотів з хвилею, коли робітник покидає фірму, в якій працює. Таке забезпечення добре, поки робітник працює в тій самій фірмі. Але, вплачуючи низькі вкладки, він не нагромаджує ніякої резерви, з якої він міг би дістати в майбутньому зворот готівки, чи виплачене забезпечення, чи безплатне продовження. Тому самі подумайте, чи Вам не було б корисним надалі оплачувати грамату в У. Н. Союзі, яка може Вам дуже придатися на старі літа.

Пишете теж, що Ваш син при війську і дістає безплатне забезпечення ,тому не потребує забезпечення в У. Н. Союзі. Це, що він має безплатне військове забезпечення, промовляє за тим, щоб він не покидав забезпечення в Союзі. Поперше — він в силі платити вкладки до У. Н. Союзу, бо не має видатків на асекурацію, а дістає більшу платню як пересічний робітник. Подруге — додаткове забезпечення в часі війни лежить в його власнім інтересі, бо не всі фірми охочі давати забезпечення воякові в часі війни. А потретє — при відході з війська його безплатна військова асекурація скінчиться, а він мусітиме за неї платити, якщо забажає ,але не матиме ніяких зворотів. Чи не краще йому надалі платити вкладки до У. Н. Союзу, щоб за кілька років мати грошеві звороти, коли він вийде з війська і наново заживе цивільним життям?

Секретар в Бруклин, Н. Й. — Якщо діточа грамота в клясі 3-тій була видана в 1916 році, то не треба ждати на повідомлення головної канцелярії, а звернути грамоту, щоб У. Н. Союз виплатив дотичному членові належну суму. Грамоти в клясі 3-тій (16-річне вивінування) почалися тому 16 років і тому вони цього року „дозрівають". При дорученні чека за таку грамоту секретар має нагоду вписати даного члена до одної з повнолітніх кляс.

Секретар в Онтаріо. — Висилаємо „Свободу" членам молодечого департаменту по тій самій ціні, що й членам повнолітнім. Однаке не можемо додавати їхньої передплати за „Свободу" до членських вкладок. Передплату дитини, яка дістає „Свободу", просимо висилати прямо до адміністрації „Свободи".

Секретар в Пітсбурґ. — Присягу ,яку складають відділові урядники по виборах, можна знайти в статуті на стороні 164-тій. Окремо друкованої присяги не маємо.

Г. Герман.

Клопоти і досягнення Ізраїля

(Закінчення зі стор. 2-ої)

лася до Америки, розчарована тяжкими життєвими умовинами, недостачами і твердою працею на фармах. Навіть спроби дати американській жидівській молоді змогу жити в Ізраїлі краще, як решта населення, не притягають еміґрантів. Уряд Ізраїля, врешті, проголосив заклик до американської жидівської молоді, щоб вона бодай часово перебувала на її території, допомагаючи розбудовувати країну. Цей заклик, як і заклик до світового жидівства, щоб воно присилало до Ізраїля фахівців різних ділянок, також не дали великого наслідку. Мало цього, 21,499 жидів, що вже є в Ізраїлі, відмовилися прийняти громадянство Ізраїля, заявляючи, що вертатимуть до своїх давніх країн, в першу чергу до Америки.

Американські сіоністичні провідники, які пробують допомогти Ізраїлеві, і собі пробують переконати жидів, що фінансова допомога — це не все, що потрібно емігрувати. З другого боку закидають Д. Бен Ґуріонові „холодну війну" у відношенні до американських жидів за їхнє становище щодо еміґрації.

Ізраїль не міг би втриматися без допомоги з Америки. Об'єднаний Жидівський Призов в Америці шле безупину до Ізраїля, від дня проголошення його самостійности, величезні суми гроша. Проголошена нова збірка на 1953 рік має виносити 151,500,000 долярів. Об'єднаний Ізраїльський Призов, що є частиною Об'єднаного Жидівського Призову, і який діє в різних державах, проголосив бюджет на наступних 5 років. Згідно з пляном, на переселення, влаштування переселенців та господарську розбудову, призначено 102,200,000 дол., 64,600,000 дол. призначено на рільництво та побудову 58 осель і іриґаційні проєкти, а 8,960,000 дол. на вдержання іміґрантів, що живуть по таборах та в шатрах.

Ці величезні цифри, на наші відносини, доказують, що жиди не щадять на розбудову Ізраїля. Не зважаючи на низький рівень життя, брак фахівців, конфлікт з арабами, звіти відвідувачів Ізраїля свідчать про надзвичайні досягнення. Ця мала держава розбудовується в подивугідний спосіб. Цілі пустині перемінюються в плодючі землі, пустарі стають новітніми містами, промисл розбудовується прискореним темпом. При допомозі жидів з Америки та цілого світу жиди в Ізраїлі, за 4-5 років самостійности, доказують прямо чудес.

ВСЯЧИНА

СМЕРТЬ ЗВІЛЬНИЛА ЙОГО ВІД КАРИ ЗА ШВИДКУ ЇЗДУ

Літун Енсайн Кон спішився відїздити на фронт до Кореї, і поліцист подав його на кару за швидку їзду автом. Суддя покликав Кона до суду, але він відповів, що не може ставитися на розправу, бо відїжджає на фронт. В цьому листі писав пілот, щоб суддя спішився з визначенням йому кари, бо „літання ракетовими літаками тепер не дуже то безпечне на корейському фронті". Це було 4 листопада. А тепер мировий суддя в Ферфілді в Каліфорнії дістав назад свій лист, в якому була призначена кара літунові Конові. На листі була дописка: „Адресат згинув. Літун Кон загинув в літунській катастрофі 18 листопада".

В ІЗРАЇЛІ НЕ БУДУТЬ ВИДАВАТИ НА ХАРЧОВІ КАРТКИ СВИНИНИ

Уряд Ізраїля подав до відома, що від тепер не будуть видавати на харчові картки свинячого м'яса. Представник жидів ортодоксів домагався дискусії в цій справі в ізраїльському парляменті, але міністер торгівлі Дов Йосиф повідомив, що від тепер заборонено видавати на харчові картки свиняче м'ясо, як це робили деякі різники в Гайфі і Голоні. Представник партії Аґудат Ізраїль домагався урядової заборони плекати свині в Ізраїлі, але представник уряду заявив, що це приватна справа громадян, і уряд не може до неї мішатися. Але уряд заборонив ввіз до Ізраїля корму для свиней.

● НАУКА ●

УВАГА ТРЕНТОН І ОКОЛИЦІ!
В Трентоні проєктується відкриття
КУРСУ ТЕХНІЧНОГО КРЕСЛЕННЯ
і математики для бажаючих перевишколити себе в техн. напрямку. Ближче інформує:
Eng. T. LEWYCKYJ, 635 Centre St., Trenton 10, N. J., від г. 7 в.

ВІДЛОЖЕНО ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР В ЧЕСТЬ О. КОБИЛЯНСЬКОЇ

Ню Йорк. — Комітет вшанування пам'яті О. Кобилянської повідомляє, що з уваги на Святочну Академію в честь Митрополита Андрея Шептицького, плянований на неділю 14-го грудня літературний вечір в честь Ольги Кобилянської відложено. Нова дата цього вечора буде своєчасно проголошена.

ЛЕВ СКАЧЕ З КІНОВОГО ЕКРАНУ

В Голівуді висвітлювали фільм, зроблений у трьох вимірах. Це перший у світі фільм зроблений в такий спосіб, що в ньому узгляднені всі три виміри: довгота, ширина та глибина. Фільм висвітлював оповідання про те, як будують шлях в Африці. Коли на екрані з'явився лев і скочив в напрямку публіки, люди зачали кричати і плакати, бо їм здавалося, що лев скаче на них.

СТУДЕНТКА ЗНАЙШЛА ЧЕРЕП РИБИ, ЩО ЖИЛА ПЕРЕД 250.000.000 РОКІВ

Студентка Огайського Весліенського університету панна Сельма Кук знайшла череп риби, яка згідно з думкою вчених фахівців жила перед 250.000.000 років. Той череп знайшла вона недалеко університетської площі. Професор цього університету д-р Дж. Вінстон каже, що це дуже важлива знахідка. Той череп, коли справдиться його вік, зватиметься череп панни Кук.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Над Збруча, від. 280, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. грудня, о 2. год. по полудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лакавана Еве. Пригадується всім членам, що це є останній місяць в році, а тому треба поплатити скорше так, щоби можна скорше заслати до головної канцелярії, та приготовити все для контролі. — О. Запоточний, Р. Рубльовський.

ЕМГЕРСТ, МАСС. — Річні збори Тов. ім. Юрія Вашинґтона, від. 199, відбудуться 14-го грудня о год. 3:30 по полудні в домі П. Ковба, Northampton Rd. Кожний член повинен прибути, вислухати звітів і вибрати уряд на рік 1953. Кожний дорослий член повинен зложити даток найменше $1 на Союзівку. — Й. Доскоч, предс.; Г. Ковба, кас.; Г. Матурняк, секр.

БОСТОН, МАСС. — Місячні збори Тов. ім. Евгена Коновальця, від. 238, відбудуться в неділю, 14. грудня, в церковній салі, 136 Arlington St., зараз по відправі. Проситься всіх членів численно явитись, бо це будуть останні збори цего року, на яких довідаєтесь як наш відділ розвивався продовж року. Всі рахунки за цей рік замикається скорше в грудні, а тому вкладки треба вирівняти до 20-го. — П. Мороз, гол.; П. Попович, кас.; М. Давискиба, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Річні збори Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, відбудуться в суботу, 13. грудня, о год. 7:30 ввечорі, в Укр. Прав. Галі, 675 Савт 19 вул. Проситься кожного члена обовязково прийти хоч раз в рік на збори. Буде звіт урядників, а також вибір уряду на 1953 рік. — В. Ткач, предс.; А. Баран, кас.; А. Мудровський, фін. секр.

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 247, відбуде свій місячний і річний мітинґ в четвер, 11-го грудня, в 7. год. ввечорі, в церковній галі св. Ап. Петра і Павла, 625 So. Heald St. Просимо всіх членів явитися на тім мітинґу, бо є важні справи до полагодження. Кожний неприсутній член буде караний після статуту. — М. Маєр, секр.

АМСТЕРДАМ, Н. Й. — Місячний мітинґ Тов. ім. І. Франка, від. 266, відбудеться в суботу, 13. грудня, в год. 7:30 ввечорі. Проситься всіх членів прибути на цей мітинґ, бо буде вибір уряду на рік 1953. Для улекшення секретареві праці принесіть свої вкладки за грудень на галю. Мітинґ відбудеться в галі парафіяльній св. О. Миколая. Хто ще не зложив свою жертву на Союзівку, хай принесе на збори. — Т. Сюрко, пр.; Ю. Грицай, кас.; В. Труфин, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. грудня, о год. 12:30 по полудні, в Домі Відділів У. Н. Союзу, 841 N. Western Ave. Проситься всіх членів і членниць прийти, тому, що є важні справи до дискусії та вирішення. — Ф. Васильовський, предс.; Д. Максимюк, кас.; Т. Шпікула, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 133, матиме річні збори 13. грудня у год. 8. ввечорі на Укр. Централі, 180 Вілям вул. Проситься усіх членів прийти на означений час. Буде звіт контр. комісії за 1952 рік, а також вибір уряду на 1953 рік. — А. Сурма, предс.; І. Андрійчин, фін. секр.; М. Яблонський, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Т-ва „Єдність", від. 163, відбудуться 14. грудня в Домі Горожан, 847 N. Franklin St., в 1-ій год. по полудні. Проситься всіх членів бути на означений час, бо є важні справи до вирішення. Як рівнож пригадується членам якщо квитки на забаву не будуть розпродані то забава невідбудеться. — П. Мельник, пр.; С. Филик, рек. секр.; І. Потучко, фін. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Дністер", від. 430, подає до відома, що місячні збори, побір складок і полагодження інших Союзових справ, відбудеться в неділю, 14. грудня, в год. від 12. до 2. в Укр. Клюбі при 847 N. Franklin St. З огляду на кінець року просимо всіх членів прибути на збори та вирівняти всі складки, по кінець року. Довгуючих членів просимо не робити нам труднощів в річних розрахунках і не наражувати себе на суспендування. Пригадуємо рівнож обовязок вплати одноразового датку, в сумі $1, на сплату оселі „Союзівка", а також і „Національного Датку". — Р. Дяків, О. Вакай, Р. Семків.

ЧЕСТЕР, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 352, повідомляє, що річний мітинґ відбудеться 14. грудня в галі при Другій і Турлов точно о 2. год. по полудні. Буде звіт з цілого року, а так само вибір уряду на рік 1953, тому просимо конечно прийти, вислухати звітів, та обговорити пляни дальшої праці. Хто ще не є членом Союзу приведіть його на мітинґ для вписку в члени. — С. Мелько, предс.; Д. Яворський, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. — Тов. Запорозька Січ, від. 67, повідомляє, що річний мітинґ відбудеться в неділю, 14. грудня, в 2. годині по полудні, в Ліберти галі. Проситься всіх членів прийти на мітинґ, бо будеться вибирати уряд на 1953 рік і також будемо принимати нових членів. — І. Патуляк, предс.; І. Хіровський, кас.; І. Пиріг, секр.

БРОНКС, Н. Й. — Тов. Згода, від. 210, повідомляє, що річні збори відбудуться в суботу, 13. грудня, в год. 8-ій ввечорі, в Домі 1243 Пюрітан Еве. Наші члени ще не дали по $1.00 на Союзівку, і це треба зробити на річних зборах. Просимо всіх прийти на час, бо маємо закінчити рік 1952 і вибрати уряд на 1953 рік. — Т. Давидів, пр.; С. Завадовський, кас.; М. Франко, секр.

СТЕЙПЛЕТОН, Н. Й. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 211, повідомляє, що річні збори відбудуться в суботу, 13. грудня, точно в год. 7:30 ввечорі, в галі укр. греко-катол. церкви, 35 Варен вул. Проситься всіх членів прийти на ті збори, бо будуть звіти уряду і контрольорів і так само маємо багато важних справ до полагоджен. Проситься довгуючих членів вирівняти свої довги і даток на Союзівку. — М. Гранківський, заст. предс.; П. Телешевський, кас.; Т. Соколовський, секр.

БАВНД БРУК, Н. ДЖ. — Бр. св. О. Николая, від. 344, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 14. грудня в залі де звичайно, в год. 4. по полудні. Проситься всіх членів прийти на означений час та сповнити свій обов'язок. Буде вибір уряду на рік 1953. Проситься також не забути зложити своєї жертви на Союзівку. — Гр. Геба, секр.

ТОЛІДО, О. — Річні збори Бр. св. О. Николая, від. 167, відбудуться в неділю, 14. грудня, в 2 год. по полудні, в галі де все. Проситься всіх членів обовязково прийти хоча раз в рік, полагодити справи та вибрати уряд на 1953 рік. — Д. Медецький, предс.; І. Кульматицький, секр.-кас.

Посмертні Згадки

ПЕТРО СОЇДЛО, довголітній член, секретар та контрольор Тов. ім. Тараса Шевченка, від 156 У.Н.С. в Честер, Па., упокоївся у Бозі 25. жовтня 1952, проживши 61 р. Походив зі села Лежахів, пов. Ярослав, З. Україна. Полишив в смутку жену Ягусю, 4 дочки і 3 сини. — В. Й. П.!
В. Новак, секр.

МИХАЇЛ ДМИТРИКІВ, член від. 388 У. Н. Союзу, упокоївся по довгій недузі 27. листопада 1952 в Честер, Па. Покійний був організатором від. 388 в 1915 р. Працював щиро та приєднував нових членів в ряди від. 388. Також був секретарем кілька років, а опісля контрольором. Покійний походив з села Білина, пов. Самбір, Україна. Полишив в смутку жену Катерину, сина Василя, дочку Вікторію з мужом і три сестри: Марію, Юлію і Антоніну. Похорон відбувся 1. грудня з похоронного заведення до прав. церкви св. Миколая, а відтак на цвинтар Lown Croft. — В. Й. П.!
Е. Воловняк, секр.

ТАРЗАН, ч. 2969. Публічна втеча.

„Тантор не пошкодить тобі, Кейлюче", кликав Тарзан. „Він піднесе тебе, а потім мене, на свій хребет".

„Юд, Танторе! Танд нала тарманґані!" На команду Тарзана чорний Маллюк обкрутив свій хобот довкола Кейлюка та підніс його на свій хребет.

„Де ми зможемо сховатися, Тарзане?", питався Кейлюк. „Швидко Мералині списоносці повернуться на площу захопити нас". „На лужку для слонів", відповів Тарзан. „Якщо зможемо це зробити!"